

GrønsagsNYT

Nr. 5 // 8. maj 2018

Aktuelt

Der er kommet vand og nogle steder store mængder regn mellem 20 - 35 mm, hvilket kan have givet udfordringer med sammenklasket jord, kulde og våd fiberdug, men generelt har det ikke givet store skader. Den gode nyhed er, at det er blevet sommer. Og så har den første høst fundet sted - af specialkulturer af salat og spinat samt både hvide og grønne asparges.

Jordtemperatur

https://www.landbrugsinfo.dk/Planteavl/Vejret/Sider/PL_Jordtemperatur.aspx

Agerugler

Midt i maj er det tid til opstilling af agerugle-fælder. Det gælder også selv om følsomme kulturer, som rødbeder og persillerod endnu ikke er etableret. Ageruglerne starter med at være aktive sidst i maj og for at følge udviklingen og bestemme toppunktet og korrekt timing for bekæmpelse, er det vigtigt at have hele forløbet med i monitoringen. Følsomme kulturer er persillerod, rødbeder, gulerødder, forårsløg, porre og kartofler i nævnte rækkefølge. Opsætning af fældehuse til registrering af ageruglens flyvning skal ske mandag d. 21. maj (2. pinsedag) - alternativt tirsdag. Materialerne afsendes primo uge 20.

Lovstof og regler

Persondataforordningen træder i kraft 25. maj og betyder, at alle virksomheder skal til at forholde sig til håndtering af persondata for både ansatte, kunder og samarbejdspartnere. Læs mere om forordningen [her](#) og kontakt eventuelt Mona H. Christensen eller Anne Krogh Larsen hos GartneriRådgivningen for hjælp. I Gartner Tidende nr. 7 vil der være en artikel om Persondataforordningen.

Tilskudsmuligheder

Der bliver mulighed for at søge om Miljøteknologi fra den 3. august til den 1. oktober 2018. Spørg altid om muligheder for tilskud, inden du går i gang med et projekt. Kontakt : Mona H. Christensen, Agro Food Park 15, 8200 Aarhus N. Tlf.: 8740 5478. E-mail: mhc@seges.dk

INDHOLD

Agerugler	1
Lovstof og regler	1
Tilskudsmuligheder	1
Nyt om enkelte grønsagskulturer:	2
Salat.....	2
Kinakål og kål.....	2
Plukærter.....	4
Løg	4
Økologiske løg	6
Gulerødder.....	6
Jordskokker.....	7
Sødkartofler.....	7
Arrangementer	8

Nyt om enkelte grønsagskulturer:

Salat

Fiberdug, status

Det er nu igen varmt med dagtemperaturer over 20 °C og nattemperaturer over 5 °C, så nu er det aktuelt at fjerne fiberdugen i salaten, hvis det ikke allerede blev gjort i sidste uge. Temperaturer over 25 °C i længere tid (timevis) kan skade salaten og give løs kvalitet.

Gråskimmel

Der burde ikke være problemer fremadrettet med denne plantesygdom i salat, når nu fiberdugen tages af. Angreb, der allerede er i gang, kan ikke bekæmpes kemisk men bør gå i sig selv, når der kommer luft til igen.

Viklere

Vi har ikke set nogen endnu, men det er nu sæson for angreb af viklere, idet de er mest aktive i starten af maj. Det er viklere af arten skyggevikler, der kan give problemer med larver i produktet. De kan behandles med [Steward](#) (85 g pr. ha, 7 dages sprøjtefrist - mindre anvendelse) i konventionel salat og med et B.t. middel i økologisk salat. Denne skadevolder optræder normalt kun en kort overgang i maj-juni, men hold øje med de ret små larver, der ofte spinder sig ind i et tyndt spind.

Kinakål og kål

Fiberdug, status

Fiberdugen bør også her generelt være taget af i fbm. overgangen til varmt vejr. Det er mest påkrævet i blomsterkålen i de planter, der er gamle nok til at have indledt hoveddannelsen, hvilket typisk sker allerede 3-4 uger efter udplantning. Hovedkålene tåler bedre varmen under dugen, så længe vi kun har temperaturer lidt over 20 °C om dagen. Dugen kan jo også fungere som beskyttelse mod kålfluer og duer i de første 2-4 uger efter udplantning.

Ukrudtsbekæmpelse i kål

En del hovedkål til efterårs- og vinterbrug plantes de kommende 3-4 uger, og her det aktuelt med ukrudtsbekæmpelse, i første omgang med jordmidler. Både **Stomp/Stomp CS/Activus 40 WG (pendimethalin)** og **Command CS** er off-label godkendt i både hoved- og blomsterkål.

For at opnå den bredeste effekt mod ukrudt anbefales det generelt at blande pendimethalin og Command CS. Der er ikke officielle forsøg i plantet kål med en tankblanding af midlerne, men de foreløbige erfaringer fra de foregående sæsoner viser, at 1 l Stomp eller Activus WG 40 (0,9 l Stomp CS) i blanding med 0,1-0,15 l Command CS er effektivt uden at skade kålen, dog med forskel mellem sorter. Ukrudtseffekten af disse jordmidler er altid klart bedst på fugtig jord. Vær ekstra forsigtig med doseringerne, i kold jord og ved risiko for kolde nætter.

Brugsanvisning ved mindre anvendelse af pendimethalin i kål (Stomp/Stomp CS/Activus 40 WG) kan ses [her](#).

Brugsanvisning ved mindre anvendelse af Command CS i kål kan ses [her](#).

Pendimethalin midlerne må kun anvendes 1 gang pr. sæson, Command CS kun 1 gang hvert 3. år på samme areal. For både pendimethalin midlerne og Command CS må der senest behandles 3 dage efter udplantning.

Bladherbicider i kål

Som opfølgning på jordmidlerne er det af og til en mulighed at sætte ind med et bladmiddel som Lentagran 45 WP eller Matrigon 72 SG, hvis der er fremspiret ukrudt. Har kulturen været dækket med fiberdug, bør der gå 2-3 dage efter aftagning, før der køres med et bladmiddel, så kålbladene kan nå at danne voks.

[Matrigon 72 SG](#)

Matrigon er godkendt i hovedkål, blomkål og rosenkål. [Matrigon 72 SG](#) skal anvendes på småt ukrudt (op til 2-4 løvblade) og **har bedst effekt over for ukrudt af kurvblomstfamilien (stolt-henrik, kamille, gul okseøje m.fl.). Vær opmærksom på, at midlet ikke må anvendes senere end udgangen af maj måned og kun er godkendt som rækkebehandling/båndsprøjtning i 12,5 cm bånd med 50 cm rækkeafstand.** Tilsætning af olie anbefales. Dosering: 0,14 kg pr. ha + 0,5 l [Olie](#).

For begge midler, gælder: undlad at blande med Stomp og Command CS.

[Lentagran 45 WP](#)

Dette ukrudtsmiddel, som indeholder pyridat, er godkendt på følgende betingelser:

- Må kun anvendes til ukrudtsbekæmpelse i hovedkål, rosenkål, broccoli, blomkål, glaskål (kålrabi), majroer, kålroer og andre foderkål, grønkål og andre bladkål.
- Må i broccoli, blomkål, rosenkål, grønkål, hovedkål, kålrabi, majroe og kålroe ikke anvendes senere end 42 dage før høst

For dosering i de enkelte afgrøder, behandlingstidspunkt og max antal behandlinger henvises til etiketten.

Midlet er især effektivt over for sort natskygge, stolt-henrik, liden nælde og kortstråle. Med de relativt få erfaringer in mente, gælder det stadig: kør kun under gunstige forhold for kulturen for at undgå skader.

Glimmerbøsser

Vi forventer en øget forekomst af glimmerbøsser i uge 19, da det er godt flyvevejr og rapsen blomstrer. Risikoen for skader er størst i blomsterkålene, når disse er udækkede og har små hoveder dannet.

Glimmerbøsserne har sandsynligvis resistens over for samtlige godkendte pyrethroider, så [Steward](#) (kun i blomkål og broccoli) eller Mavrik 2F/[Mavrik Vita](#) (blomkål, broccoli, hovedkål og rosenkål) er alternative muligheder, når det gælder glimmerbøsser.

Den lille Kålflue

Se følgende link med temperatursum for udvikling af kålfluen:

https://www.landbrugsinfo.dk/Planteavl/Plantevaern/Skadedyr/Skadedyrsarter/Sider/PL_Kaalflue_varsling.aspx

Vi har i uge 18 set de første æg ved rodhalsen af ikke dækkede kålplanter og forventer en hurtig stigning i æglægningen over de næste 2-3 uger.

En del kulturer afdækkes netop nu pga. det varme vejr og er derfor et oplagt mål for kåfluens æglægning. Planter, der er behandlet med et insekticid som spinosad fra plantetiltrækkeren, bør være beskyttet de første 3-4 uger efter udplantning. Ellers er dækning med fiberdug eller insektnet, inden fluerne er fremme, eneste løsning på problemet. Husk, at insektnet ikke øger temperaturen væsentligt og derfor er bedste løsning i blomsterkålene.

Plukærter

Ukrudt

Der spirer en del ukrudt frem i ærterne i øjeblikket, og der kan være behov for at behandle opfølgende efter dækning med plast/fiberdug. Vi henviser til [GrønsagsNyt nr. 4](#) mht. ukrudsstrategien.

Sygdomme

Især ærter, der er dækket med fiberdug/plast eller har været det i en periode, er udsatte for gråskimmel og ærteskimmel. Begge sygdomme er alvorlige og kræver enten rettidig afdækning som forebyggelse, eller behandling med et eller flere af nedenstående midler.

Gråskimmel angriber især bælgene i varmt og fugtigt vejr og angreb starter ofte i blomsten, når den ikke rigtig falder af.

Ærteskimmel ses som en skimmelbelægning bag på bladene, mens oversiden er gullig. Bælgene kan også angribes. Ærteskimmel fremmes af kølige og fugtige forhold.

[Amistar](#) (reg.nr 1-172) med den nye etikette angives kun at have en lav til moderat effekt mod ærtesyge og ærteskimmel med 0,6 l pr. ha og 14 dages behandlingsfrist. Ifølge den gamle etikette er der derimod mulighed for at anvende op mod 1,0 l pr. ha og derfor sandsynligvis en bedre effekt. Middel med den gamle etikette må anvendes så længe lager haves.

[Signum WG](#) er godkendt mod både gråskimmel og ærteskimmel med 1,0 kg pr. ha og 14 dages behandlingsfrist.

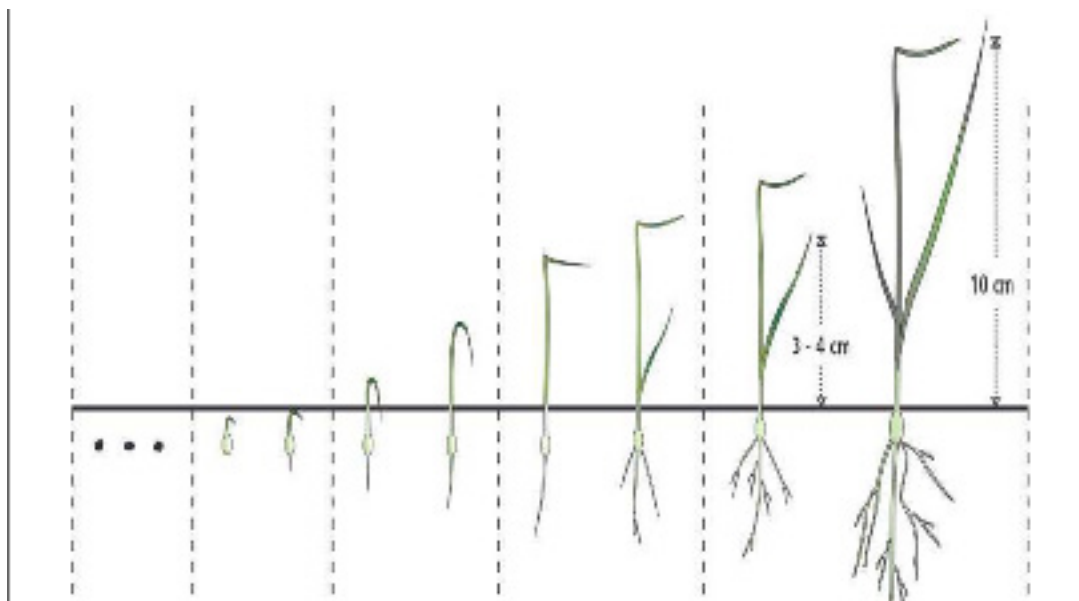
[Switch 62,5 WG](#) er godkendt mod gråskimmel med 1,0 kg pr. ha og 14 dages behandlingsfrist.

Løg

Ukrudtsbekæmpelse i konventionelle såløg efter fremspiring

I de største såløg er første blivende blad 4 cm (billedet er taget for en uge siden) og der kan fortsættes med bekæmpelsen efter fremspiring, som beskrevet i sidste grønsagsnyt, men jeg gentager det lige her, for det gælder for de fleste de kommende uger.

Xince. Kritisk periode. Kun Xince. Xince + Fenix.
|-----||-----||-----||-----|

Når løgene lige er kommet op, kun har faneblad og vimpen ikke er foldet ud, kan der bruges 0,15 l [Xince/Maya](#) pr. ha. I den kritiske periode, se figuren, skal der ikke behandles. Når løgenes 2. blivende blad er 2-3 cm, bruges stadig 0,15 l Xince pr. ha. De må kun sprøjtes, når der er vokslag og der må ikke være frost 1-2 nætter før eller efter.

Der gentages med Xince sprøjtninger 2-3 gange. Hvis ukrudtet er ved at blive for stort, er det bedre at sprøjte med 3-4 dages mellemrum end at øge doseringen. Senere skal der laves blanding med Xince/Maya og Fenix. Der kan senere også afprøves blanding med Xince/Maya, Fenix og [Lentagran 45 WP](#). Så husk at bestille noget hjem, hvis du vil prøve det. [Buctril EC 225](#) er jo også godkendt. Vi har ikke mange erfaringer med den, så den skal prøves med forsigtighed. Den kan anvendes ligesom Xince/Maya, men vi ved, at den er mere aggressiv overfor løgene.

Der kan behandles mod småt enårig rapgræs med 0,35 l [Select](#) + 0,35 l Renol pr. ha. Der skal kun behandles med Select tidligt, hvis der er et stort problem med græs. Det kan sætte løgene tilbage.

Efter behandling med Select, Stomp, Boxer eller mangan skal løgene have fred i 5 dage, inden der sprøjtes med Xince.

Hvis en del eller hele mængden af Stomp ikke er udbragt før fremspiring, kan det stadig gøres på fugtig jord efter regn eller vanding, når løgene har min. et blivende blad på 8 cm og vokslaget er gendannet. Stomp kan blandes med Xince, men vi anbefaler ikke at blande Stomp med Xince-Fenix. Vær opmærksom på, at Stomp CS kun må anvendes én gang, så hvis der er sprøjtet før fremspiring, må den ikke anvendes efter. Den gamle formulering, der blot hedder Stomp, må til gengæld gerne bruges både før og efter fremspiring. Samlet dosering må dog ikke overstige 1,8 l pr. ha (1,6 l pr. ha for Stomp CS).

Ukrudtsbekæmpelse i konventionelle sætteløg

Mange sætteløg har nu 5-6 blade og ukrudtsbekæmpelsen skal afsluttes med 0,2-0,25 l [Xinca/Maya](#) + 0,4-0,5 l [Fenix](#) pr. ha.

Til nyfremspiret ukrudt og til de sætteløg, der skal høstes i juli, anvendes 0,3-0,35 l Xinca pr. ha. Er der kamille, brandbæger eller tidsler, kan der anvendes en behandling med 0,035 kg pr. ha [Matrignon 72 SG](#). Denne dosering vil kun virke på små kamille og brandbæger, mens effekten på tidsler kun vil være en kortvarig hæmning.

I sætteløgene kan der selvfølgelig også bekæmpes græs med Select. Hvis rapgræsset er stort, skal der bruges 2 x 0,35 l Select + 0,35 l Renol pr. ha. Hvis der er kvik, skal der anvendes 3-4 l [Focus Ultra](#) + 0,5 Dash pr. ha.

Gødning såløg

Der skal nu gives den første kvælstof gødning efter fremspiring og 2/3 af kaligødningen.

I alt skal såløgene tilføres 140-160 kg N, 60 kg P (den vejledende norm er 40 kg P og den nye fællesnorm er 30 kg P. Vi har ikke grundlag for at bruge så lidt fosfor i løg, så der bør findes fosfor fra andre afgrøder) og 200 kg K.

Hvis de ikke skal lagres mere end et par måneder, behøver der ikke gives mere end 150 kg kali. Dette gælder ved normale P og K tal. Kvælstoftilførslen kan med fordel styres efter N analyser i jorden.

Gødning sætteløg

De største skal gødes færdig nu. Sætteløg skal have 120-140 kg N, 30-40 kg P og 150 kg K.

Økologiske løg

Såløg

Det er nu de næste 3-4 uger, at slaget om ukrudtet skal vindes. Lad os håbe, at vi får tørvejr til at bekæmpe ukrudt med renser, strigle og lugning.

Plante og sætteløg

I de fleste plante- og sætteløg er ukrudtet blevet godt bekæmpet, men der må ikke slappes af og der er måske behov for en lugning.

Gulerødder

Såning af vintergulerødder er i fuld gang de fleste steder. Inden fremspiring brændes for ukrudt, eller der sprøjtes med Roundup i henholdsvis økologiske eller konventionelle gulerødder. Hvis vejret tillader, skal denne bekæmpelse times til dagen inden gulerøddernes fremspiring. Her skal man dagligt følge med i vejrudsigten og kontrollere gulerøddernes fremspiring i marken. Fremspiringshastigheden afhænger af jordtemperaturen og frøkvaliteten. Når det er køligt, og dagtemperaturen svinger mellem 10-15 °C, tager fremspiringen 14-15 dage. Kommer temperaturen op omkring 15-20 °C, tager det ca. 10 dage. Og når det bliver varmt, som det har været i weekenden, kan fremspring ske på blot 7-8 dage. Vælger man derimod primed frø, vil fremspringen ske betydeligt hurtigere på hhv 12, 7 og 5 dage alt efter om det er koldt, lunt eller meget varmt.

Gulerodsfluer

Efter en kold vinter og meget koldt forår helt frem til 1. april, tyder alt på, at 1. generation gulerodsfluers æglægning kommer sent og i en koncentreret periode. Vi planlægger opsætning af gule limplader mandag den 14. maj med første aflæsning mandag 21. maj og forventer, at æglægningen toppe først i juni.

Rodgallenematoder

Rodgallenematoder kan være en stor udfordring i økologiske gulerødder. Det er lige nu, de bekæmpes effektivt med en fangafrøde. Fangafgrøden skal være en overvintrende værtplante, som typisk er etableret i efteråret - f.eks. bælgplanter eller kløvergræs. I foråret vil nematoderne opsøge værtplanterne og trænge ind i rødderne for at producere æg til næste generation. Inden nematoderne fuldfører hele livscyklus, fræses fangafrøden ned. Det sker typisk ca. 1. juni, når jordtemperaturen i 10 cm's dybde når 350 graddage over 8°C. En veletableret fangafrøde kan nå at give et pænt slet inden nedfræsning. GartneriRådgivningen laver igen i år forsøg med demonstration af metoden på fire forskellige lokaliteter. Man kan ikke bruge DMI's temperaturmålinger på nettet. De kommer fra kortklippet græs. En tyndt sået fangafrøde vil have højere jordtemperatur, og en tæt fangafrøde men stor produktion af biomasse vil have en markant lavere jordtemperatur. Når jordtemperaturmålingerne akkumuleres i graddage, giver det store forskelle.

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Jordskokker

Jordskokkerne er tæt på fremspiring. Når der renses og strigles i jordskokkerne for at holde rent for ukrudt, skal man passe på ikke at frilægge blege hvide spirer i bagende sol. Jordskokker tåler meget og er næste ikke til at slå ihjel. De tåler relativt hård strigling både før og efter fremspiring, men frilagte asparges-hvide spirer tåler dårligt solen og udtørring.

Sødkartofler

Det er ved at være tid til at sætte jord op og forberede udplantning af sødkartofler. Jorden sættes op i bede eller kamme i god tid inden udplantning for at sikre en effektiv ukrudtsbekæmpelse, eller jorden overdækkes med sort plastik og drypvanding. Sort plastik hjælper med at sikre en pæn høj jordtemperatur, når sødkartoffelstiklingerne plantes. Stiklinger kommer typisk fra Irland, Tyskland eller Spanien og bestilles i efteråret til levering sidste uge i maj. For at sødkartofler kan sætte rødder, skal temperaturen være høj. Temperaturen er afgørende for en vellykket etablering. Stiklingerne skal helst have sat små rødder inden udplantning men ikke lange rødder, som snor sig rundt i udplantningspotterne. Der går kun få dage, fra stiklingerne har sat de første rødder til rødderne er for lange. Derfor afhænger en vellykket etablering af sødkartofler af god timing. Stiklingerne skal leveres og plante ud, straks de er klar. De kan ikke vente i potterne, og de kan ikke sættes på køl for at afvente udplantning på en god dag.

Gødning: sødkartofler er nøjsomme og skal ikke have meget gødning. 50 N, 30 P og 100 K vil ofte være rigeligt til at sikre afgrøden i en relativt kort dansk vækstsæson. Gives for meget kvælstof, vil planterne producere flere blade end knolde.

Arrangementer

Specielt for løg:

- 17. maj 9:00** Erfamøde Fyn Jylland. Vi mødes hos Axel Månsson, Grarupvej 15, 7330 Brande. Vi starter med et rundstykke. Hos Månsson ser vi så-, sætte- og planteløg og kører derefter til Leif Søndergård, Førstballevej 45, 7321 Gadbjerg, der har såløg. Vi slutter af med en sandwich. *Jeg vil gerne have tilmelding senest d. 15. maj, på pk@seges.dk* Til tilmelding hedder mødet: GR20/1-18.
- 18. maj. 10:00** Erfamøde Sjælland hos Knud Jacob Hansen, Bymøllevej 31, 4900 Nakskov. Mødet starter med formiddagskaffe. *Jeg vil gerne have tilmelding senest d. 16. maj, på pk@seges.dk eller 40374651.*
- 24. maj 10:40** 2. erfamøde Samsø. Vi mødes hos Ejnar og Rasmus Bager, Sildeballe 2, 8305 Samsø. Derefter køres til Jens Kjeldahl. Jeg vil gerne have tilmelding senest dagen før, på pk@seges.dk. Til tilmelding hedder mødet: GR17/1-18.
- 31. maj 9:00** Den "store" ukrudtsmarkvandring på Sjælland og besøg på Flakkebjerg, Aarhus Universitet. Peter Hartvig deltager og fortæller om nyt vedr. ukrudtsbekæmpelse. Vi mødes ved Hardy Hansen, Møllevej 36, Tornemark, 4262 Sandved. Hos Hardy ser vi såløg og på vej til Flakkebjerg ser vi sætteløg hos Claus Hunsballe.
- Ud over at vi ser på ukrudtsbekæmpelse i løg, er der demonstration af Naio, OZ 440 i broccoli. Det er en selvkørende robot som radrenser autonomt og meget præcist, hvis marken er jævn! Den kan også strigle og hyppe, når det er aktuelt.
- På Flakkebjerg ser vi på forsøg med:
- Etablering af løg efter reduceret jordbehandling med særligt fokus på ukrudt
 - Tostrengt båndsprøjtning til ukrudtsbekæmpelse i løg
 - Strategier til bekæmpelse af løgskimmel uden Acrobat.
- Inden vi afslutter med frokost kl. 13:00, får vi en rundvisning på Flakkebjerg. Frokosten er sponsoreret af SeedCom.
- Der er tilmelding absolut senest mandag den 28. maj kl. 10. Kantinen i Flakkebjerg skal have endelig besked om deltagerantal.

19. - 21. juni Sommertur til Østrig, Slovakiet og Ungarn.

28.-29. jan. 2019 Årsmøde, Vejle Centerhotel. *Bemærk, at det er mandag-tirsdag.*

Ole Scharff

Tlf: 87 40 66 34 / Mobil: 40 73 19 58
ohs@seges.dk

Lars Møller

Tlf: 40 84 30 11
lrm@seges.dk

Karina Frandsen

Tlf: 87 40 66 12 / Mobil: 21 64 80 85
kfr@seges.dk

Emma Christiani Skov

Tlf: 87 40 66 01 / 30 66 61 78
esko@seges.dk

Pernille Kynde
Barselsorlov

Richard de Visser

Tlf: 87 40 66 10 / Mobil: 30 53 87 16
rdv@seges.dk

Peder Krogsgård

Tlf: 40 37 46 51
pk@seges.dk